

...vse dni razen sobot, nedelj
in praznikov.
...dnevno razen sobot, nedelj
in praznikov.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostori:
2657 South Lawrence Ave.

Office of Publication:
2657 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4904

Cena lista je \$6.00

Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., PETEK, 11. AVGUSTA (AUGUST 11), 1939

Subscription \$6.00 Yearly

STEV.—NUMBER 156

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Regent Pavle drugič zavrgel porazum s Hrvati!

Jugoslovanska vlada je ba je zavrgla zahtevo Nemčije in Italije za odstop železnic v Sloveniji za prevažanje vojaštva in bojnega materiala na Balkan. Premier Cvetković je naglo poletel v Benetke, kjer bo menda pojasnil Italijanom, da Jugoslavija mora za vaako cenno ostati nevtralna.

Regent, knez Pavle, je za odstop železnic v Sloveniji za prevažanje vojaštva in bojnega materiala na Balkan. Premier Cvetković je naglo poletel v Benetke, kjer bo menda pojasnil Italijanom, da Jugoslavija mora za vaako cenno ostati nevtralna.

Velika stavka tekstilnih delavcev

Delo je odložilo
8000 delavcev

Cumberland, Md. — (FP) — V veliki tovarni umetne svile Celanese Corp. je zastavkalo 8.000 delavcev, članov tekstilne unije CIO. Oklicana je bila po izjavljeno dolgi pogajanj. Stavka je popolna in mirna. Delavci piketirajo ogromno tovarno na 24 ur na dan.

Glavne zahteve unije so: Zaprtje delavnice, splošno zvišanje plač in garancija, da bo družba dala prednost v svoji novi tovarni, katero gradi v Parisburgu, Va., 2500 delavcem, ki so bili odslovljeni radi izboljšanja proizvodniških metod in strojev. Nova tovarna v Parisburgu bo stala \$10,000,000.

Družba je bila pri volji povzročiti plače le 35% delavcev, ostali dve zahtevi pa je enostavno odklonila. Za izravnavo stavke deluje John L. Conner od zveznega upravnega biroja.

Berlin, 10. avg. — Po vsej Nemčiji je znano, da je dva milijona vojakov na največjih manevrih v zgodovini rajha v mirnem času, ampak nacistični listi — in drugih ni — ne črnejo niti besedice o teh manevrih. Feldmaršal Goering se je sinoči togotil v radiogovoru, da so govorice o velikem vojaškem gibanju "oslarija" in vsako govorjenje o "nevarnosti vojne" je zločin. Goering je rekel, da so v teku "le priprave za zaščito industrijskih središč v Nemčiji."

V Nemčiji je zmanjkalo mesa!

Nacistični tisk molči
o velikih manevrih

Berlin, 10. avg. — Po vsej Nemčiji je znano, da je dva milijona vojakov na največjih manevrih v zgodovini rajha v mirnem času, ampak nacistični listi — in drugih ni — ne črnejo niti besedice o teh manevrih. Feldmaršal Goering se je sinoči togotil v radiogovoru, da so govorice o velikem vojaškem gibanju "oslarija" in vsako govorjenje o "nevarnosti vojne" je zločin. Goering je rekel, da so v teku "le priprave za zaščito industrijskih središč v Nemčiji."

Med tem se pa širi govorica od ust do ust o velikih manevrih in ves nacistični aparat ne more zatreti te govorice. In ne samo to. Silen alarm je vznemiril prebivalce, ko je naenkrat zmanjkalo mesa. Mesnice vseh velikih mest so kar čez noč postale prazne — in mesa ne kupijo za nobeno ceno. Nič se ne more razložiti tega.

Druga govorica je, da radikalnejši nacistični voditelji — kot policijski šef Himmler, zunanji minister Ribbentrop itd. — silijo Hitlerja, naj takoj vzame Gdansk, toda Hitler se obotavlja. Nepopolna indiferentnost prebivalstva napram časopisnim napadom na Poljsko vznemirja Hitlerja. Izmed 30 Nemcev, ki so bili včeraj vprašani, če se Nemčiji izplača vojna zaradi Gdanska, jih je 29 odgovorilo, da ne. In vsi vprašanci so bili nacisti ali pristaši nacije!

Organiziranje hotelskih delavcev v N. Y.
New York. — V zadnjih šestih mesecih je šest unij ADF organiziralo 22.000 hotelskih delavcev v tem mestu. Kampanjo vodi Hotel Trades Council, v katerem sodeluje šest unij.

Centralna unija zagrozi s splošno stavko
Tampa, Fla. — Tukajšnja centralna delavska unija je zagrozila s splošno stavko v znak protestu s pralničnimi delavci.

Zadnje vesti

BELGRAD, JUGOSLAVIJA. — Ministrski predsednik Dragiša Cvetković je imel včeraj sestanek s predstavnikom italijanske vlade v Trstu. Od tam se je povrnil v Belgrad, nakar poleti drugič v Benetke in Rim na ogledovanje fašističnih socialnih, dobrodelnih in zabavnih institucij.

PRAGA. — Nemški protektor Češke in Moravske je včeraj odredil, da morajo Čehi oddati vse strelno orožje, ki ga imajo v svoji posesti. Smrtna kazen čaka one, ki se ne pokorijo.

GDANSK. — Albert Forster, tukajšnji nacistični "firar" je sinoči izjavil na javnem shodu, da združitev Gdanska s Nemčijo je gotova stvar — žim Hitler uvidi, da je prišel pravi čas.

MADRID. — General Franco je reorganiziral svojo vlado. Odslovil je vse stare ministre, le dva je obdržal in eden teh je njegov svak Ramon Serrano. Vsi novi ministri so vojaški častniki.

WASHINGTON, D. C. — Vojni departament je oddal naročila za nova vojaška letala za več kot sto milijonov dolarjev vrednosti.

Armour se je podal uniji CIO

Nevarnost takojšnjih
stavke odstranjena

Chicago, 10. avg. — Armourjeva klavniška družba je včeraj kapitulirala pred unijo CIO in preklicala odslovljenost trinaestih delavcev, ki so bili odslovljeni zadnji teden, ko so med delovnimi urami prišli kot zastopniki unije k ravnatelju družbe W. S. Renfru s predlogom za medzno konferenco med unijo in družbo. Odslovljena trinaestorica se vrne na delo prihodnji ponedeljek. S tem je odstranjena takojšnja nevarnost stavke v znak protesta proti odslovlitvi teh delavcev. Za stavko so se odločili delegati unije 8. avgusta in pooblastili odbor, da lahko pokliče delavce v boj kadarkoli se mu zdi umestno.

Odbor unije je včeraj obvestil Armourjevo družbo o stavekovnem zaključku in nato se je vrnil sestanku med odborniki unije in uradniki družbe, na katerem je družba pristala, da se odslovljeni delavci vrnejo na delo. Glavni spor med unijo in klavniško družbo za priznanje pravic kolektivnega pogajanja se kajpada nadaljuje.

Letalska pogajanja med
Ameriko in Kanado
Ottawa, Ont., Kanada, 10. avg. — Tu je v teku konferenca zastopnikov letalskih družb iz Združenih držav in Kanade, ki imajo sestaviti pogodbo glede svobodnega letalskega prometa med obema deželama. Navzoči so tudi predstavniki obeh vlad. Kanadčani so predložili prvi načrt, ki določa, da se letala z obeh strani letalsko cono med Kanado in Združenimi državami; dalje načrt določa, da se letala z obeh strani vsak dan zamenjajo, to je, kolikor ameriških letal danes poleti v Kanado, toliko kanadskih letal poleti jutri v Združene države. Američani so se pa temu uprli rekoč, da letalstvo, zlasti zračna pošta, ne sme poznati počitka.

Vozniška unija v N. Y.
obnovila pogodbo
Suracuse, N. Y. — Grožnja splošne stavke po vsej državi New Yorka je zadostovala, da so podjetniki pristali na obnovo pogodbe z unijo voznikov za tri leta. Nova pogodba krije 15.000 članov, vse izven mesta New Yorka in Albanyja. Plača za prihodnje leto ostane stara — 76c na uro, drugo leto bo 78c, tretje pa 80c na uro.

Angleški letalski manevri; 9 ubitih
London, 10. avg. — Veliki manevri angleške letalske bojne enote so do danes terjali devet življenj. V enem primeru je bombno letalo padlo v morje in pet mož je utonilo, v drugem primeru sta pa dve letali trčili skupaj v zraku. Na zračnih manevrih deluje 1300 letal in vrše se "napadi" na mesta in na ladje ob obrežjih.

MED ČIKAŠKIMI RELIFARJI SE ŠIRI LAKOTA

Ljudje počasi pa sigurno ginevajo radi pomanjkanja

Chicago. — Sledice drastičnega znižanja relifa v Illinoisu so se že pokazale v Chicagu. Kot je razvidno iz raznih zdravniških izjav, ljudje, ki so na relifu, počasi pa sigurno umirajo radi lakote.

Radi nezadostnih apropiacij s strani državne legislature so bile relifne dajatve v Chicagu znižane na 65% od minimalnega relifnega standarda, katerega so določile same relifne oblasti kot absolutno potrebne za vzdržanje življenja. Kdor je na primer pred zadnjim znižanjem prejemal \$60 na mesec — velike družine — zdaj dobi le \$40 in nekaj centov. S tem mora plačati stanarino, elektriko, plin, hrano in druge neobhodne potrebe, kot je na primer obleka.

Ker pa morajo ljudje plačevati stanarino, ako se nečijejo znati na cesti, si dobesečno pritrjavajo pri ustih. Posledica tega je, da so ti reveži zadnje čase pričeli cepati kot muhe v pozni jeseni. Tako so nekateri prišli v bolnišnice, kjer so zdravniki dognali, da je za njih stanje odgovorna lakota.

O neki stari ženi se je zdravnikova diagnoza glasila kot vzrok njenega stanja: "Počasi na pa stalna lakota." Ta žena je stara 69 let, živi v nekem "rooming housu" in ji od prejšnjega relifa ostane le \$2.51 za hrano na mesec po odbitku stanarine.

O drugi bolnici je neki drugi zdravnik zapisal, da je za njeno bolezen odgovorno "enostavno podhranjenost. Ona potrebuje hrane (podhranjenost zdravnikov)." Potem je družina šestih oseb, ki plača \$30 stanarino in ji ostane le \$25 na mesec za hrano, elektriko, plin — sploh za vse druge potrebe. "S to vsoto je absolutno nemogoče hraniti družino", pravi izjava neke klinike, "in posledice, so da zdravstveno stanje otrok zelo trpi. Neka žena, stara 61 let, je v dveh mesecih izgubila šest funtov. Njen rekord kaže podhranjenost."

Takih primerov je na stotine in se dnevno množe. V neki družini devetih oseb so na primer podgane ogrele štiri otroke, toda družina se ne more preseliti, ker nima sredstev.

Z relifno krizo, največjo v Chicagu v zadnjih desetih letih, se je v sredo bavil tudi mestni svet, ki je apeliral na gubernerja Hornerja, naj pri sklicanju izrednega zasedanja legislature ukiže tudi zvišanje relifnih dajatev. Ako bi bila legislature v svojem zadnjem zasedanju upoštevala priporočilo relifnih oblasti in dovolila \$6,000,000 na mesec namesto \$4,000,000 za Chicagu, bi ne bilo te krize in te lakote.

V mestni zbornici je dramatično prikazal to situacijo profesor Douglas, alderman 5. warda, ki je rekel, da v Chicagu "počasni strada 300.000 oseb." S sabo je imel košarico asortiranega živila, katerega je razložil po mizi in pokazal normalni dnevni relifni odmerk za družino šestih oseb. Potem ga je z mize pobral \$15%, toliko kolikor je znašala prva redukcija, za tem zopet nadaljnjih 20%, kolikor je znašala druga redukcija, nazadnje je vzel še 15%, kolikor bo znašala prihodnja redukcija, ki stopi v veljavo s prvim septembrom, ako oblasti do tega časa ne dovolijo nadaljnjih apropiacij.

DOMAČE VESTI

Milvaška vest
Milwaukee. — Dne 6. avgusta je tu umrla Ana Cimerman, stara 36 let. Podlegla je pljučnici in zapuščila moža in hčerko. Pogreb je oskrbel Ermenčev zavod.

Mladi Klobučar v Jolietu oproščen
Joliet. — Mrliškoogledna porota, sestojeca iz šestih žensk, je 9. avgusta oprostila 18-letnega Leonarda Klobučarja, ki je 5. avgusta ustrelil svojega očeta Mika Klobučarja, lastnika gostilne Palm Garden v North Jolietu. Vso zadevo so vodile ženske, devet po številu. Sest je bilo porotnic, ena je vodila korozerako preiskavo, druga je zagovarjala obtoženca in tretja je pričala zanj. To nenavadno proceduro je aranziral okrajni mrliški ogled (coroner) dr. Londa B. Brannon, ki je odredil, naj ženske vzamejo v roke ta slučaj potem, ko je državno vrhovno sodišče nekaj dni prej uveljavilo zakon, da v porotah lahko služijo tudi ženske. In prva ženska mrliškoogledna porota v Jolietu je po kratkem zališanju razsodila, da je bil uboj Mika Klobučarja upravičen in njegov sin je bil oproščen. Glavna priča je bila Leonardova mati, ki je pričala, da jo je njen mož surovo pretepal skoro vsak dan, odkar je prišla k njemu za točajko 23-letna Florence Pokrajac. Kljub temu, da je mrliškoogledna porota oprostila mladega Klobučarja, je državni pomožni pravdnik Charles Blim navedel, da bo zadevo predložil okrajni veleporoti, valed česar je Leonard Klobučar ostal v zaporu.

Nov grob v Penni
Coudersport, Pa. — Dne 24. julija je naglo umrl Frank Gerzina, star 65 let in rojen v Stari vasi pri Postojni, po domače Kalončev. V Ameriki je bil 38 let in tu zapuščal tri sinove, dve hčeri in dva brata.

Poroka
Burgettstown, Pa. — Dne 26. julija sta bila tu poročena Rudolf Vajentič in Ana Korošec. Nevesta je članica društva 741 SNPJ. Obilo sreče!

Obiski
Chicago. — Albin Jenkole iz Frontenaca, Kans., je 10. t. m. obiskal gl. urad SNPJ in uredništvo Prosvete.

Notorična Remington-Rand zahteva volitve
Syracuse, N. Y. — Notorično protijunjska družba Remington-Rand je pri zveznem delavskem odboru vložila petico za tovarniške volitve v svojih šestih tovarnah — v Elmiri, Ilionu in N. Tonawandi, N. Y., v Middletownu, Conn., in Marietti, O. V peticiji pravi, naj delavci odločijo med strojniško unijo ADF in "neodvisno" (kompanijsko) unijo. Po dolgi stavki leta 1936 je bila družba končno prisiljena na vrtni delo 4000 odslovljenim stavkarjem. V tistem boju je tudi prišla na dan zloglasno "mohavško formulo" za zadrževanje stavke.

Cij. Z drugo besedo: ljudje na relifu že sedaj lakote hirajo, obeta se jim pa še večja redukcija relifa, ki bo presekana na polovico.

Ob tej Douglasovi demonstraciji, s katero je ponazoril faktilno stanje relifne situacije v Chicagu, so strmeli vsi mestni odborniki z županom vred, kakor tudi vsa galerija gledalcev.

Douglas je predložil resolucijo glede izrednega zasedanja legislature, ki je bila soglasno sprejeta, obenem pa je tudi dejal, da je malo upanja, da bo državna zbornica dovolila potrebna sredstva, ako tudi mesto Chicago samo ne najde dodatnih virov, bodisi pri davkih ali pa pri administrativnem ekonomiziranju.

TOM GIRDLER ZOPET TIRAN PRED SODIŠČE

Delavski odbor ga skuša prisiliti, da se drži zakona

Philadelphia. — (FP) — Zvezni delavski odbor je zdaj že drugič tiral Toma Girdlerja in njegovo Republic Steel Corp. pred zvezno prizivno sodišče v prizadevanju, da ga prisili na izpolnjevanje federalnega delavskega zakona.

Sodišče je že drugič posvano, naj enforšira odlok zveznega delavskega odbora, ki se glasi, da mora Republic Steel vrniti delo 5000 delavcem, ki so ga izgubili v zadnji stavki "malega jekla" leta 1937, ter jim izplačati zamujeno plačo, ki znaša okrog \$7,500,000. Odbor je tudi odredil, da mora družba prenehati s svojo protijunjsko taktiko.

Ko je ta zadeva, enforširanje odborovega odloka, prišla prvič pred sodišče, ni sodnik podvel nobene akcije. Vladnemu delavskemu odboru je odredil, naj predloži dodatne dokaze glede nekega prezidenta v slučaju klavniških delavcev v Kansas Cityju za vzdržanje svoje odloka. Odbor je zbral dodatne dokaze in je sedaj pripravljen, da prišli Toma Girdlerja in njegovo koro poročilo na izpolnjevanje delavskega zakona.

Slučaj izvira iz zadnje stavke v "malem jeklu", ki je dobila svoj vžarek v southheicaškem masakru pred tovarno Republic Steel, v katerem je bilo ubitih deset delavcev, večje število pa ranjenih.

Sodišče bo odločalo o treh vprašanjih: 1) ali je zaključek delavskega odbora, da se je družba posluževala nepoštenih delavske taktike, podprt s dokazi; 2) ali je družba imela pošteno zaslišanje in 3), ali je odredba odbora validna in v skladu z delavskim zakonom.

Med detajlirano evidenco delavski odbor navaja družbeno izjavo, da ne bo podpisala pogodbe z unijo; nadalje izjave, s katerimi je družba sramotila in skušala razbiti unijo; dokazi o poskusih, da dvigne civilne oblasti, bizniške in druge interese proti uniji; založitev mesta Massillon, O., s plinskimi bombami; podpiranje "Law & Order" lige v Massillonu in gibanje "back to work" v istem mestu, Youngstownu in Cantonu, in dominiranje kompanijske unije.

"Vpričo teh ilegalnih in provokativnih dejanj," pravi delavski odbor v svojem sodnem obrisu, "unija oklicala stavko, in sicer ne brez poudarka, kot trdi obtoženec (Republic Steel), marveč ker ji ni preostajala druga pot. Vsa zgodovina nepoštenih delavske taktike s strani obtoženca, ki se je končno izcimila v izpору 20. maja, kaže, da je potisnila unijo na točko, ko je bila prisiljena boriti se za svoje življenje, ali pa podleči. Ne unija, marveč obtoženec si je izbral industrijski boj."

Sodnikov jubilej:
ločil je 50,000 parov
Chicago, 10. avg. — Sodnik Joseph Sabah je včeraj slavil dva jubileja. Prvič je bil 51 let ožen in drugič je v svoji službi kot razporedni sodnik dosegel število — 50,000 razpored, kar je menda rekord za katerega koli sodnika v Združenih državah. Sabah se je pred 51 leti oženil na ameriški način "elopmenta", to je, da sta on in izvoljenka pobežnili s doma in se skrivoma poročila.

Govice starega kraja

16. julija 1939.—Ko

16. julija 1939.—Ko

16. julija 1939.—Ko

16. julija 1939.—Ko

16. julija 1939.—Ko

16. julija 1939.—Ko

16. julija 1939.—Ko

16. julija 1939.—Ko

16. julija 1939.—Ko

označe so še jako redke po vsej državi, dasi je znano, da so vozitelji avtov dnevno aretirani zaradi prestopov.

Čikaško sodišče za varnost na cestah, ki ima opraviti izključno s kršitelji prometnih določb, postopa jako strogo. Dnevno je kršiteljem odvzetih pet do deset šoferskih licenc in izrekajo se tudi zaporne kazni.

Delauski zakon velja tudi za banke

Washington. — Zvezni delavski odbor je odločil, da Wagnerjev delauski zakon krije tudi bančne uslužbenke. Ta odlok je objavljal v zadevi nekega odslovljenega uslužbenca Bank of America v San Franciscu. Banka, ena izmed desetih največjih na svetu, je argumentirala, da se ta zakon ne tiče bank, ker so vladne ustanove. Odbor je to zanikal in dejal, da jim vlada le dovoljuje ekstitiranje in odredil, da mora uslužbenca vrniti delo, ker je bil odslovljen radi unijskih aktivnosti.

Draga obramba Bridgesa

San Francisco, Cal. — Bridgesov obrambni odbor potroši vsak teden \$2000 v kampanji proti deportaciji Harryja Bridgesa, voditelja unije pristanišnih in skladiščnih delavcev CIO na zapadu. Kampanjo vodi po štirih radiopostajah na zapadni obali, 2000 listom pa pošilja "clipsheet" ali vesti iz Bridgesove obravnave. Njega hočejo izgnati iz dežele asortirani protidelavski elementi in stoprocentneži, češ da je komunist.

Japonci aretirali vse Američane v Kaifengu

Čungking, Kitajska, 10. avg. — Tukajšnje ameriške poslanstvo je bilo obveščeno, da so Japonci aretirali vse Američane v Kaifengu v zvezi s sporom z Angleži. Japonci smatraci, da so Američani v isti meri sovražniki Japonske kot so angleški državljani. Kaifeng je v severnem delu province Honan.

Franko kupuje bombaž v Ameriki

New York, 10. avg. — Federalna eksportna-importna banka je aranžirala kupčijo med Frankovo špansko vlado in ameriški bombažnimi trgovci. Na podlagi tega dogovora bo Frankova vlada kupila v Ameriki 250.000 svežnjev surovega bombaža.

HUMOR

Don Juan
Kovač se na vso moč hvali, kakšno srečo ima pri ženskah: "Veste," meni, "vsa skrivnost je v tem, da človek ni nasprotni ženskam nikoli strahopeten! Pomislite, v Londonu sem se celo upal približati neki princesi."
"In te niso takoj prijel?"
"Kje neki! Še dobro sva se razumela. Nalagala me je namreč, sploh ni bila princesa!"

Oh, ti može ...

"Saj je skraj izključeno pribiti žebel v zid, ne da bi pri tem obraz zadela v železce."
"To se mi pa še ni zgodilo! Žebel mi namreč zmerom drži zena ..."

V tramvaju

Mala Lizika v tramvaju sedi nasproti neke gospe, ki ima čez obraz moderen pajčolan.
"Mamica", vpraša glasno in razločno Lizika, "ali ta gospa grize?"

Glasovi iz nasebin

(Nadaljevanje z 2. strani.)

bo šlo drugače, naj se Jože "odkupi" s par copaki, saj je zdrav, dela in je še "lejdkil in fraj". Velika množica na otvoritveni prireditvi farme SNPJ je bila vesela, zadovoljna in dobro razpoložena. Slehernemu je sijal prijazen nasmeh z obraza, zraven pa neka posebna zadovoljnost, ponos in svečanost. Vse je šlo vzorno naprej, nobenega prezirjanja. Sodim, da je bilo okrog 35% nečlanov navzočih. In mi smo bili na te ljudi, naše posetnike, zelo ponosni, ker so prišli med nas. Vsi smo delavci in vsi Slovenci. Navzočih je bilo tudi mnogo trgovcev, kar je pravilno.

Na zletnem prostoru so našli okrog 340 avtov. Poleg tega sta vozila posetnike oziroma piknikarje poseben bus in trok. Če verjamete ali ne, kljub temu, da smo se dobro založili s "provizijantom", z jedačo in pijačo ter z vsem drugim, ki spada na take prireditve — nam je že ob 7. uri vsega zmanjkalo! To je šlo izpod rok kot ameriški "hatmenja", ako vse to prodamo, da bomo popolnoma zadovoljni. Vsakomur je namreč znano, da je težko odboru pripravljati velike množine potrebščin za piknik, ker nihče ne ve kakšno vreme pride, lepo ali grdo. Torej ta dan je bil spet izredno lep poletni dan, ki smo ga bili vsi veseli. Celotna otvoritvena prireditev je sijajno uspeša.

Imeli smo tudi kratek govorniški program. Predsednik zletnega prostora Ludvik Medvešek, tajnik Jože Terbižan, okrajni šerif in v imenu SNPJ predsednik gospodarskega odseka jednote in predsednik clevelandke federacije SNPJ Matt Petrovich so govorili. Oddala se je lepa potica z dobrim uspehom, ki jo je dobil rojak Kastelic.

Tako smo ob veliki množici otvorili zletne prostore federacije društev SNPJ. Odbor je zelo zadovoljen z uspehom. Delavci in delavke so marljivo delali in stregli številnim gostom. Posetniki so tudi bili zelo zadovoljni z vsem. Naše članstvo S. N. P. J. pa je upravičeno ponosno na svoje zletne prostore. In zakaj ne bi bilo! Iskrena hvala vsem za sodelovanje in udeležbo!

Anton Jankovič, 147.

Piknik Cankarjeve ustanove

Cleveland, O. — Pred par leti so šli napredni rojaki in družstva na plemenito delo, da ustanove napredno revijo, ki bo pisana v duhu največjega slovenskega pisatelja in delavskega boritelja Ivana Cankarja. Revija se je ustanovila in dobila ime Cankarjev Glasnik. Za urednika smo dobili še edino živečega moža, ki je bil Cankarju po misljenju in delu najbližji, Etbina Kristana. Širjenje te delavske revije ni odvisno le od nekaj društev in posameznikov, ampak od vsega našega naprednega delavstva.

Ljudje, ki ne mislijo svobodno, ne morejo stati v naprednih vrstah. Človek, ki je misleno zakovan v staroveške tradicije, je suženj svojih zmotnih misli in nima smisla za napredek in ne za demokracijo. Zato pa je potrebno, da širimo našo napredno literaturo. Delavci, kateri se niste naročili na Cankarjev Glasnik, naročite se! Ako sami ne morete, pa po dva skukaj. Ne dopuščajte, da gre podučno čtivo preko vas.

Cankarjeva ustanova, ki izdaja Cankarjev Glasnik, priredi v nedeljo 13. avg. piknik in domačo zabavo na novi farmi SNPJ, Chardon Rd., ki je 16 milj vzhodno od SDD. Pridite vsi, ki le morete!

Anton Skopin, 312.

Vzrok brezposelnosti

Cleveland, O. — Dan za dnem čitamo v časopisju, kako narašča brezposelnost in z njo beda in pomanjkanje. In to ni omejeno samo na en del širne in naravno najbogatejše dežele na svetu — Amerike. Pač pa povsod, pa bilo v industrijskih krajih ali pa na kmetijah. Očitno, da čitamo v časopisju, kako velike korporacije kopičijo velikanske dohodke in dobičke

njih nikdar napolnjene malhe. Važno je, da se natančno preiščejo vzroki sedanjemu bednemu stanju in kaj nam še bodočnost obeta, kar je neizogibno.

Pred nedavnim je bil prioben dopis iz Kansasa, kako v dotičnem okraju nadomeščajo stroji rudarje. Dalje je pred nekaj tedni opisoval svoje opazovanje tudi marljivi dopisovalec Prosvete br. Snoy iz Ohia, kako so tudi tu stroji nadomestili ročna dela, katera so dosedaj opravljali rudarji. Kjer se pa nastavi stroj, to pomeni, da stroj nadomesti delo rok delavca. Pa to še ni vse. Stroj nadomesti delavce v vseh ožirih. Važno je pa tudi to, "ker stroj je lahko v teku 24 ur na dan, ker delavec je utrujen, ko dela štiri, pet ali šest ur na dan. Po natančnem preiskovanju so dognali, da stroj nadomesti najmanj trinajst delavcev v primeru. In če računamo trošek v denarju, bi bil končni izid sledeči: Trinajst delavcev, na primer, ima 50 centov na uro, kar znese \$6.50. Isto delo opravi stroj s stroški približno 25 centov. Precejšnja razlika, kaj?

Da moderni stroji nadomeščajo ročna dela v vseh panogah, imamo očitne dokaze. V uradih, kjer je bilo prej nastavljenih 50 ali več oseb, da so izvrševali uradna dela, dela sedaj en stroj z eno osebo, katero nadzira ali vporablja. Na kmetijah, posebno obširnih, je stroj nadomestil na stotine kmetijskih delavcev. V tovarnah, kjer so prej opravljali razna dela na več vrst strojev, imajo najnovejši stroje tako izpopolnjene, da isti opravljajo za šest prejšnjih ali več strojev. In tako se nadaljuje s spopolnjevanjem strojne tehnike z vsakim dnem.

Kdor torej zasleduje današnje razmere pazno in brez vsakih tolažilnih nad, bo prav lahko prišel do prepričanja, da ni smo daleč od časa, ko bo stroj nadomestil še ono peščico delavcev, ki še opravljajo razna dela ročno. Zadnjih par let je bilo tolažilno sredstvo takozvano "cesarsko delo". Bodimo odkriti in nepristranski, ako smo iskreni, da to ni bilo potrebno delo, kajti ono je bila le miloščina. Obratno pa se je smatralo to delo pri enih važno, toda resnica je, da bi se bilo isto delo opravilo s pomočjo strojev, a delavci naj bi bili pa le opazovali, kako stroj obratuje.

Tako je. Delavci se trumoma družijo v brezposelnih vrstah in število imovitih parazitov se istotako manjša in pomika v vrsto, kjer ne bo razlike. Skratka: vsem nam je odločeno dvoje: ali ohraniti takozvano civilizacijo, ali se ukloniti in slediti našim prednikom — v prerani grob, ali pa se zbuditi in utrditi zavest, da smo člani človeške družbe.

Pred nedavnim je pomožni urednik Anton Garden v svojih zanimivih razpravah med drugim omenil tudi to, "da pod sedanjim ustrojem vladovanja ne bomo prišli nikamor, pač pa še v večjo mizerijo." Omenil je namreč, da volimo v Ameriki že 150 let, toda dosedaj še nismo napravili postav, s katerimi bi imeli jamstvo za svoj obstoj. Resnično, nepobito dejstvo!

Brez dvoma je mnogim čitateljem znano, koliko raznih organizacij in strank se je pojavilo zadnje čase. Ena izmed teh je takozvana tehnokratska (Technocracy, Inc.) Omenjena organizacija ni politična, pač pa znanstvena. Dotična organizacija seznaja članstvo z resničnimi podatki o vseh vzrokih pomanjkanja v naši širni Ameriki. Ako se bo prebivalstvo zavedlo svojih pravic, potem ni nobenega dvoma, da bo pod tem poslovanjem deležno blagostanja, po katerem stremi človečanstvo. Ta organizacija ni politična, ima pa dokazljiva sredstva, da pod današnjim načinom ne bo nikdar izboljšanja.

V Clevelandu se je zadnje čase začelo velikanško zanimanje za to organizacijo. Tukaj imamo že več postojank, katerih članstvo se veča in množi. Razveseljivo dejstvo je, da so se pričeli zanimati tudi naši rojaki. Med njimi je tudi mnogo članov naše SNPJ. Večinoma spadamo k postojanki št. 9 (Section 9), katere stan ali shajališče se nahaja na 15408 Waterloo Road. Imamo redno vsak te-

Slovenska Narodna Podporna Jednota

2657-59 So. Lawndale Ave. Chicago, Illinois

GLAVNI ODBOR	
LEVIŠEVNI ODBOR:	
Vincent Cankar, predsednik	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider, gl. tajnik	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Lawrence Grudishek, pomoč. taj.	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Vargich, gl. blagajnik	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Gledina, upravitelj glavnice	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Melek, vodnik glavnice	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
PODPREDSEDNIKI:	
Andrej Vidrih, prvi podpredsednik	704 Forest Ave., Johnstown, Pa.
Frank Balka, drugi podpredsednik	522 E. 151st St., Cleveland, Ohio
John Podboy, Jr., prvi distriktni podpredsednik	Box 27, Strabana, Pa.
Camilla Zarick, drugi distriktni podpredsednik	Box 27, Strabana, Pa.
John Klancok, tretji distriktni podpredsednik	614 Todd St., La Salle, Ill.
Edward Tomic, četrti distriktni podpredsednik	1408 S. Lombard Ave., Berwyn, Ill.
GOSPODARSKI ODBOR:	
Math Petrovich, predsednik	252 E. 151st St., Cleveland, Ohio
Vincent Cankar	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Vargich	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Gledina	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Klancok	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Melek	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
POROKNI ODBOR:	
John Gorick, predsednik	414 W. Hay St., Springfield, Ill.
Frank Harbick	19511 Muskegon Ave., Cleveland, Ohio
Anton Jankovic	Box 27, Strabana, Pa.
John Vargich	Box 27, Strabana, Pa.
John Trebil	Box 27, Strabana, Pa.
NADZORNI ODBOR:	
Frank Zalta, predsednik	2261 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Frank Zalta	2261 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Melek	2261 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

den dvakrat poučne tečaje, to je vsak ponedeljek in četrtek zvečer od osme ure naprej. Dosedaj smo imeli več predavanj in poseti so bili zelo povoljni.

Na željo mnogih rojakov je naša postojanka ustregla njih želji s tem, da se bo vršilo zanimivo predavanje v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. v torek, 15. avgusta, začetek točno ob osmi uri zvečer. Poarčilo se nam je dobiti za predavatelja širok Amerike znanega Bena H. Williamsa, ki je eden začetnikov organizacije v tem okrožju. Rojakom, posebno članom in članicam naše SNPJ toplo priporočam, da bi se udeležili omenjenega predavanja. Za omenjeno predavanje smo izdali posebne vstupnice, katere so na razpolago pri članih organizacije.

Pridite, poslužite se ugodne prilike, ki se vam nudi. Prepričajte se; zagotavljam vam, da boste izvedeli mnogo zanimivosti, o katerih ne slišite drugje. Naj omenim, da sem podpisani pripravljen dati vsa pojasnila, kar se tiče te organizacije. Pišite na naslov Joe Pavkovic, 921 E. 239th Street, Cleveland, Ohio, ali pa na: Technocracy, Inc., 15408 Waterloo Road, Cleveland, Ohio.

Joe Pavkovic, 450,

član elev. federacije in

direktor farme SNPJ.

V šoli

Učitelj: "Kako imenujemo

takšno bitja, ki lahko žive na

kopnem in v morju?"

Učenec: "Mornarje, gospod učitelj!"

♥ ROMAN TREH SRC ♥

JACK LONDON

— Tu ne more biti vse v redu, — je pojasnil plemič svojemu pazniku. — Enrico Solano je poštenjak od nog do glave. Vsako njegovo delo je pošteno. Svojo usodo je zvezal z usodo teh yankijev — torej kaj bi bilo tu nepoštenega? In vendar jih Mariano Vercara e Hijos preganja. Če pride sem, ga morava speljati na napačno sled.

— Glej, tu je, — je dejal paznik. — Kje ne ki so dobili tako hitro konje?

In kakor da jezdec v čelu s poglavarjem sploh ni opazil, se je obrnil k delavcem in jih nahnulil, naj se z delom požurijo, ker so končali komaj polovico tega, kar je bilo določeno za ta dan, a sonce se že nagiba k zatonu.

Lastnik bodoče plantaže se je ozrl skrivaj na skupino jezdecov, ki se je pod vodstvom Alvareza Torresa naglo bližala. Potuhnil se je, kakor da jezdecov sploh ne vidi in nadaljeval pogovor s paznikom. Menila sta se, kako bi najlažje izruvali bližnji štor.

Prijazno je odzdravil Torresu in lokavo vprašal, če morda ni prišel s svojim spremstvom v te kraje z namenom, da bi našel petrolejske vrelce.

— Ne, señor, — je odgovoril Torres. — Išče mo senora Enrica Solano, njegovo hčerko, sinove in dva korenjaška Američana, ki spremljata rodbino Solano. Prav za prav se zanimamo samo za ta dva Američana. Ali so šli tod mimo, señor?

— O, da, šli so mimo nas. Mislim sem, da diši tudi njim nafta, ker se jim je tako mudilo, da niso hoteli ostati nekaj časa pri nas v gosteh. Tudi o cilju svojega potovanja niso ničesar povedali. Pa vendar niso izvršili kakkega zločina? Sicer pa se mi zdi to vprašanje odveč. Enrico Solano je znan daleč naokrog kot poštenjak.

— Kam so pa krenili? — vprašal poglavar, ki je prisopihal za ostalimi člani ekspedicije.

Plemič in njegov paznik sta pokazala baš v nasprotno smer, da bi mogli begunci pravočasno odnesti pete. Toda Torres je opazil, da se je eden izmed delavcev naslonil na rovnico in da napeti poslušajo pogovor. Dočim je prevarani poglavar zapovedal, naj krenejo orožniki za njim v napačno smer, je pokazal Torres dotičnemu delavcu srebrni dolar in stvar je bila takoj v redu. Delavec je skrivaj pokazal smer, v kateri so odšli begunci, in ujel dolar, ki mu ga je vrnil Torres. Nato se je zopet lotil dela.

Torres se je škodoželjno nasmehnil in zašepetal poglavarju na uho:

— Pot, ki ste jo izbrali vi, ni prava. Kreniti moramo v drugo smer. Nekdo me je opozoril, da se na naš prijatelj namenoma zmotil in da so krenili begunci drugo pot.

Poglavar in Torres sta se pogledali s spremstvom nemudoma za begunci. Ko so jezdec izginili za bližnjim grmovjem, sta se plemič in paznik začudeno spogledala. Paznik je namignil gospodarju, naj molči, in stopil med delavce. Delavec, ki je izdal gospodarjeve prijatelje za srebrni dolar, je na vso moč kopal, toda njegov sosed je pomignil pazniku, češ, to-le je izdajalec.

— Tako torej, — ti si zbleknil, kam so odšli naši prijatelji! — je zakričal paznik. Stopil je k izdajalcu in ga začel na vso moč tresti. Naenkrat je padel od nekod iz njegove raztrgane obleke srebrni dolar.

— Kaj pa je to? — je vprašal gospodar, ki je takoj razumel, kaj se je zgodilo. — Obogatel je? Kdo bi mislil, da postajajo moji delavci bogati! Nedvomno je koga ubil in oropal. Udri ga, dokler ne prizna svojega zločina!

In pod težkimi udarci paznikove palice je nesrečno bitje kleče priznalo, kako je zaslužilo srebrni dolar.

— Udri, le po njem, do smrti pretepote to zverino, ki je izdala moje prijatelje, — je zapovedal gospodar. — Sicer pa, ne, počakajte! Do smrti ga ni treba pretepsti. Delavec imamo malo in zato se moramo v upravičeni jezi začasnoma omejiti. Pošteno ga pretepote, samo pazite, da bo čez nekaj dni zopet sposoben za delo.

O strašnih mukah, ki jih je moral pretrpeti ubogi delavec, bi se dala napisati debela knjiga. Ker pa opisovanje takih prizorov ni nič kaj preveč estetično, se hočemo omejiti samo na glavne posledice tega dogodka. Delavec je dobil samo del namenjenih mu udarcev, nakar se je iztrgal pazniku iz rok in planil v goščo. Paznik ga ni mogel dohiteti, ker ni imel konja.

Pubi o položaju

Peen

Minilo je leto in dan, kar nisem videl Pubija. Zadnjič pa sem ga srečal v družbi z njegovo dražestno mamico v kopališču. To se pravi, da govorim jasno: Ko sem postajal ob bazenu in premišljal, ali naj izpostavim svoje grešno telo blagodejnim vplivom mokrega elementa, se mi je zaletel v trebuh nabuden, zagorel paglavce. V levici je vihal zeleno liziko, z desnico me je zgrabil za pas pri kolkah in kričal: "Stric Peen, kje

Nesrečni delavec je bežal v nepopisnem strahu pred paznikovo palico tako naglo, da je ne pričakovano naletel na begunce v trenutku, ko so hoteli prekorati potok. Padel je na kolena in začel prositi, naj se ga usmilijo. Prosil je odpuščanja za to, ker jih je pravkar izdal. Toda begunci tega niso vedeli, in zato se je Francis pri pogledu na uboga delavca ustavil, odmašil žepno steklenico in mu privoščil nekaj požirkov močnega žganja. Nato je Francis nadaljeval svojo pot, delavec je pa planil v goščo na drugo stran potoka. Ker je bilo pa njegovo telo od strašnih udarcev in slabe hrane izčrpano, je kmalu omagal in obležal v nezavesti v grmovju kraj potoka.

Takoj nato se je pojavil pri potoku Alvarez Torres na čelu orožniške oddelke. Kakor lovski pes je stikal po tleh in sledil beguncem. Upehani poglavar je jahal žadnji. Vlažni odtisi delavčevih nog na suhem kamenju so takoj opozorili Torresa, da je nekdo pravkar hodil mimo potoka. Kmalu so potegnili delavca iz bližnjega grmovja. Kleče jih je prosil, naj se ga usmilijo. Toda Torres je bil neizprosilen. Hotel je vedeti, kje so begunci.

Delavec ni hotel priznati, da jih je videl. Kljub temu, da jih je izdal in da je bil kaznovan, se je oglasil v njem čut hvalečnosti za uslugo, ki mu jo je storil Francis. Izjavil je Torresu, da je videl begunce zadnjič takrat, ko mu je namignil, kam so krenili. Torres mu seveda ni verjel. Začel ga je neusmiljeno pretepati. Zdelo se je, da njegova palica ne bo nehala udrihati po nesrečni delavčevi glavi dotlej, dokler Torres ne izve, kam so krenili begunci. In ker je bil delavec na vse zadnje že od rojstva nesrečen, od vseh zaničevano bitje, so ga Torresovi udarci naposled prisilili, da je znova izdal begunce. Pokazal je Torresu pot, da si reši vsaj golo življenje.

Toda to je bil samo začetek njegove nesreče. Komaj je drugi izdal begunce in komaj se je pripravil, da bi pobegnul v gore, se je pojavil plemič s sosedi in njihovimi pazniki, ki jih je poklical na pomoč, da ujame upornega delavca.

— Moj peon, senori — je vzkliknil plemič in pognal konja proti Torresovemu spremstvu. — S kakšno pravico ga mučite?

— Zakaj bi ga ne smeli mučiti? — je vprašal poglavar.

— Zato, ker je moj. Edino jaz imam pravico, mučiti ga, in to pravico si hočem pridržati.

Peon se je splazil po vseh štirih k poglavarjevim nogam in začel za božjo voljo prositi, naj ga nikar ne izroči razjarjenemu gospodarju. Toda siromak je prosil usmiljenja tam, kjer je bila samo brezsrčnost.

— Prav pravite, senor — je dejal poglavar plemiču. — Vračamo vam to mrcino. Delavec je vaš last in mi moramo privatno lastnino spoštovati. Sicer pa ga itak ne potrebujemo. In vendar je imeniten dečko, senor. Stori je nekaj, česar ni storil še noben peon, odkar obstoja Panama. V enem dnevu je namreč dvakrat govoril resnico.

Peonu so zvezali spredaj roke in ga privezali k paznikovemu sedlu. Tako je moral siromak romati nazaj na tlako. V duši je bil prepričan, da so bile vse strašne muke samo neznamen del tega, kar ga še čaka. In najbrž se mož ni motil. Ko je prišel njegov gospodar s svojimi prijatelji do plantaže, so privezali nesrečnega kakor živinčce k ograji iz bodeče žice, sami pa se napotili v naselbine k zajtrku. Po teh pripravah peon ni več dvomil, da ga čakajo strašne muke. Ozrl se je na bodečo žico in šepasto kobilo, ki se je pasla v bližini, in takoj se je odločil za zadnji poskus. Zica se mu je sicer zapčila v kožo, vendar jo je pa po dolgem prizadevanju prepilil, odvezal kobilo, skočil nanjo in oddiral proti Kordillerom, kjer se je hotel skriti in si rešiti življenje.

II. DEL.

IX.

Francis je kmalu dohitel svoje tovariše in v veselem pogovoru so skupaj nadaljevali pot.

— Tu v džunglah so pa dolarji res popolnoma odveč — je dražil Henry Francis. — Niti spočitih konj ne moremo kupiti, niti teh, ki jih imamo, ne moremo z dolarji izlečiti, dasi sem prepričan, da so se nalezli kuge.

— Še nikoli nisem bil v takem kraju, kjer bi denar ne imel svoje vrednosti — je ugovarjal Francis.

(Dolje prihodajlj.)

pa hodiš? Ali me ne poznaš več?"

"O, Pubi," sem se razveselil in pogladi poredneža po razmršenih lasih. Kako se je potegnil ta cvet! "Kje pa imaš mamico?" sem povprašal.

"Tamle je, pod drugo marelo! Luftbad!"

"Kaj?"

"Luftbad!" je še enkrat potrdil in mi mežikal s svojimi črni mi očmi.

Krenil sem s fantom proti drugi mareli in malce presenečen pozdravil dražestno mamico: letos je za spremembo črno-las-ka ... Graciozno, da, graciozno

mi je ponudila roko in izpregovorila sva par tistih bedastih besed, ki so v navadi med znanci, ki si niso prav preveč bližnji, n. pr.:

Divno izgledate, milostiva!

... Vi tudi, zelo ste zagoreli — toda kaj vidim: sivi lasje ... itd. itd.

Pubi je prekinil duhoviti pogovor. Divje me je vlekel za roko izpod rdeče marele. Ker sem ga razumel in ker mi je bilo prav, ava odšla proti bifeju.

Naročil sem mu malinovec in ga vprašal: "Pubi, kdo pa je gospod s zelenimi očali, ki sedi poleg mamice?"

"A ta? To je stric Žiži!" (Pubi ima mnogo stricov.)

"Kaj pa je ta stric Žiži?"

"Ne vem — avto ima! DKW! Tak, veš, na fordrantrip!"

"Aha, s pogonom na prednjih kolesih! Ali te kam potegne?"

"Oja! Zadnjič smo bili pri Cirmanu! Jaz sem popil šest malinovec — madonca. Kar šraufalo me je!"

Pubi je belil svoje odgovore s prav masnimi ocirkami — proti meni namreč je od nekaj zelo odkritosrčen, govori takorekoč ex abrupto. Iz njegovih besed je cel pristen duh neporušljivega tovarištva — Pubi je namreč že v šoli.

"Kaj pa spričevalo, Pubi?" sem vprašal junaka, da napeljem pogovor iz struge strica Žižija.

"Z dobrim! Ampak papa pravi, da so gledali skozi prste!"

Pubi je popil svoj malinovec in se presedel na stolu.

"Boš še enega, Pubi?" sem vprašal.

"Ne, ampak lizike!" je dejal kratko in odkrito. Strokovnjaško se je lotil prve, pogledoval me je izpod čela in nenadoma zinil: "Stric, kaj je to — margarina?"

Smo že tam! sem vzdihnil pri sebi, kajti poznam Pubija in njegove inkvizitorske sposobnosti. Razložil sem mu zadevo o margarini in mu pojasnil, da je svinjska mast boljša, maslo še boljše, surovo maslo pa nad vse, posebno za moze njegovih let.

"Aha!" je vzkliknil Pubi. "Zato je zadnjič vpil gospod Presečnik: Margarine ne bom žrl, naj vse hudič vzame — rajši pobegnem v Avstralijo!"

Nepreviden, sila nepreviden sem bil in sem povprašal: "Kdo pa je gospod Presečnik?"

"Papanov prijatelj. Mamica je rekla — hihi — da je vampež! Papa ga ima zelo rad — imata skupaj en kšeft!"

Poklical sem Sonjo in naročil čašo piva. Moj mladi prijatelj je pomaknil stol bliže k meni in vprašal: "Ali bo vojna — a?"

Sem mu pošepetal: "Pusti to, Pubi! Kaj bi z vojno! To so nevarne reči! Ti še ne veš, kaj je to, vojna, ti ..."

"Kaj?" je planil. "Jaz da ne vem? Včeraj smo se šli Nemci in Angleži! Tako smo jih garbali, madonca! Na, poglej!"

In je dvignil nogo ter mi pokazal praske, ki jih je odnesel iz junaške bitke.

"Vojna bo!" je strokovnjaško pripomnil in potokel z liziko po mizi. "Bo, bo! Gospod Presečnik je bil v četrtki pri nas na večerji. O madonca — od Janeša smo imeli šipona — jaz sem ga cuknil v kuhinji, ko je Micka nelsa narezek na mizo, hihi! Gospod Presečnik je bil ves rdeč, s kozarcem je tolkel ob mizo in vpil, da se je slišalo v kuhinjo:

Vozni listek

Ježek

Najprej kupim vozni listek. Potem vstopim. Ko vlak odpelje, se spomnim, kaj vse sem pozabil doma. A zdaj je prepozno. Nad pozabljenimi predmeti se kvečjemu lahko zjokam. A tudi jok jih ne bo prikladal.

Potem pride sprevodnik in hoče videti vozne listke. Prosim, zakaj ne! Iščem vozni listek, a ga ne najdem. Ni ga in ni. Sprevodniku prisegam, da sem ga imel, in skušam napraviti pošten obraz. A sprevodnik mi ne verjame. Ne sme mi verjeti. Država ga plača zato, da mi ne verjame. Izstavi mi nov vozni listek. Potovanje je draga zabava.

No, zdaj, ko imam drugi listek, najdem tudi prvega. A čemu bi mi dva? Enega vržem proč. Naravno! Skozi okno, ko se peljemo čez most.

Ob tej priliki mi pade v oko saka. "Prosim lepo," opozorim sopotnike, "saja mi je padla v oko. Tu v desnem očesu je, če smem prositi." Sopotniki so ustrežljivi. S tremi robci naenkrat mi suvajo v oko. Od bolečin napihujem obraz kot avtomobilsko pneumatico. Končno pa mi sajo izbežajo. Toda oko mi ne dela več. Razumeli boste — trije robci naenkrat, to je prevelika sila. Saja pa je resnično zunaj. A desno oko ni več za rabo. Sopotnikom se zahvalim za pomoč.

Potem pričem preklinjati. Sistematično, iz dna duše, s pes-

I hab informacjone! Informacjoneen! Vojna bo! Krik! Velt-krik!"

Komaj sem umiril mladega politika, ki je zadnje besede kar kričal — fant je imitator "amaha"! Nerodno mi je bilo nič koliko, od sosednih miz so se zvedavo ozirali na naju. Nadebudnik pa ni bil niti malo v zadregi. Z ostrim jezikom je topil liziko in modroval: "Jaz ne bom pilot — sem se premislil!"

"Glej, glej!" sem opomnil, ko sem opazil, da je moderiral svoj zvonki glas. "Zakaj pa ne?"

"Se ne izplača!" je zamahnil z roko. "Imamo preimenitne kanone! Stric Pepi je bil na orožnih vajah. On je pri protivavionskih! Je rekel, da mu nobeden ne uide! Madonca — je rekel, da so cepali kakor muhe. Zdaj grem pa kravatit!"

Zapodil se je proti bazenu in štrbunknil v vodo. Plačal sem in stopil proti mareli, da se poslovim od njegove dražestne mamice. Gospoda Žižija mi ni predstavila in tako nimam nobenih bližnjih "informacijoneen" o gospodu, ki ima avto na "ford-rantrip."

niškim zanosom. Najprej prekolnem ta vlak, potlej še vse druge, ki vozijo po svetu. Navsezadnje se pomudim pri Stephensonu. Slava mu, harduafiksaudon!

Jaz preklinjam, a moja postaja mine. Peljati se moram eno postajo predaleč.

Pri pospravljanju prtljage mi vrže sosed na glavo kovček, a se opraviči. Zdaj ne preklinjam več. Ne morem. Pred očmi se mi dela šahovska deska, v glavi imam telegraf in roke se mi tresajo kot Ljubljana leta 1895.

Izstopim in si mislim: Zdajle grem, ležem pod kostanj, si odpnem pas in umrem.

Hočem s perona, a me ne pušče. Vozni listek, prosim! Prosim, zakaj pa ne! Vsakdo, ki se vozi z vlakom, ima vozni listek.

Iščem po žepih. Pet minut, deset minut, pol ure. Pa ga ne najdem. Odprem kovček. Vozni listek je majhna reč, daš ga sem ali tja, kdo bi vedel, kam. Vse kar imam v kovčegu, zložim

Ali ste naročili na dnevnik Prosveto? Podpirajte svoj list!

PLINSKA KURJAVA

PRVA V UDOBNOŠTI, CISTOTI IN PRIROČNOSTI

\$15⁷⁵ MESEČNO SAMO za 8 mesecev (*Povprečno za zadnjih 8 mesecev (sezona gretja v ti 5 sobni hiši)



"Prisnali smo popolno zadovoljstvo. Spoznali smo, da je ravno tako, kot Gas Kompanija to predstavlja. Pauline Matanovich, 1235 Sawyer, Chicago."

Plinska kurjava je vredna več ker ona napravi več

Plinsko kurjavo se lahko praktično instalira v vsako bodisi staro ali novo hišo. Plin je idealno kurivo za vsako gorkoto, parno, vodno ali zračno gretje. Vzame le nekaj ur časa za spreminitev vašega sedanjega sistema gretja na popolno avtomatično plinsko kurjavo.

Pokličite Wabash 6900, ali pa pišite po brezplačen preračun za plinsko kurjavo v vaši hiši.

MODERN COOKERY • CONSTANT HOT WATER • SILENT REFRIGERATION • GAS HEATING THE PEOPLE'S GAS LIGHT AND COKE COMPANY

PLINSKA KURJAVA je edina 100% Avtomatična kurjava

Nova VELIKA KUCHARICA

Po dolgoletnih izkušnjah in preizkušnjah je Felicita Kalinček svojo veliko Kuharico vnovič spopolnila in predelala. Ta izdaja je sedaj oama, kar pomeni za slovenske razmere več kakor še tako gostobesedna reklama.

Na vol kakor 700 stranic je strnila odlična in primarna avtorica vse stvari in najnovejša dogmaja kuhinjske umetnosti. Svoje je obdelala na vse pregledno, lahka receptov je izbrana. TO JE NAJPOPOLNEJŠE DELO, KI GA IMAMO NA TEM PODROČJU. Oprema knjigo je razkošna. Naloga je slik v besedilu, 24 pa je novih barvnih tabel, ki jih je narisal Dragotin Humek. ...

Vsaka gospodinja, ki se zaveda svoje odgovornosti za zdravo in pravilno prehrano družine, si mora to knjigo omisliti. Vsaka gospodinja se mora namreč priučiti umetnosti, kako bo svojim domačim nudila zdravo hrano v potrebni izbiri in menjava. Vsaka gospodinja bo hotela tudi svoje goste iznenaditi s posebno izbranimi jedili. Za vse to ji bo najboljša vodnica in učiteljica ta SLOVENSKA KUCHARICA

Četudi je ceni naših knjig v vseh pogledih ne samo vrhunska, ampak tudi tehnično popolnejša od vseh dosedanjih tedaj, je cena knjige sedaj znižana. **\$5.** (Poštno plažamo mi.)

Naročite pri: Velja samo

KNJIGARNE: SLOVENIC PUBLISHING COMPANY 216 West 18th Street New York, N. Y.

GOSPODINJE IN DEKLETA, TO JE KNJIGA ZA VAS!

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto v prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine k eni naročnici. List Prosveto stane za vse enako, za člana ali nečlana \$4.00 na eno leto naročnine. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.50 na tednik, so jim to prištejejo k naročnini. Torej sedaj ni vrška, reči, da je list predrag za člana SNPJ. List Prosveta je naša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado \$6.00	Za Cicero in Chicago je \$7.50
1 tednik in..... 4.80	1 tednik in..... 6.50
2 tednika in..... 8.60	2 tednika in..... 10.00
3 tednike in..... 12.40	3 tednike in..... 13.50
4 tednike in..... 16.20	4 tednike in..... 17.00
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in..... 20.50
Za Evropo je..... \$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je naša lastnina.

Pojasnilo: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročen na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne storijo, tedaj mora upravništvo znati datum za to vsoto naročnika.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošljim naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime.....Čl. družine \$.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2).....Čl. družine \$.....

3).....Čl. družine \$.....

4).....Čl. družine \$.....

5).....Čl. družine \$.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....